

FESTIWALE • NAGRODY • FESTIWALE

Międzynarodowy Festiwal Sztuki Lalkarskiej Bielsko-Biała

W dniach 24-28 maja odbyła się 23. edycja Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Lalkarskiej w Bielsku-Białej. W ramach festiwalu zaprezentowano 28 przedstawień w wykonaniu 25 teatrów z 13 krajów świata: Francji, Niemiec, Bułgarii, Rosji, Czech, Holandii, Hiszpanii, Austrii, Włoch, Portugalii, Serbii, Iranu i Polski. Pokazano 20 widowisk dla dzieci i 19 dla widzów dorosłych. Program konkursowy oceniało Jury Profesjonalne, Jury Młodych Krytyków oraz Jury Dziecięce.

■ **Jury profesjonalne** w składzie: Tadeusz Kornaś (przewodniczący), Hanna Baltyn, Eva Čarska, Ágnes Kiszely, Aleksander A. Łabiniec po obejrzeniu 19 przedstawień konkursowych przyznało:

Grand Prix spektaklowi *Spleen*. Charles Baudelaire: *Poematy prozą* Figurentheater Wilde & Vogel (Stuttgart, Niemcy).

Nagrodę Specjalną spektaklowi *Nicość lub cisza* Becketta Teatro de Marionetas do Porto (Porto, Portugalia).

■ **Jury Młodych Krytyków** swoją nagrodę przyznało spektaklowi *Spleen*. Charles Baudelaire: *Poematy prozą* Figurentheater Wilde & Vogel (Stuttgart, Niemcy).

■ **Jury Dziecięce** (dzieci ze Stowarzyszenia Artystycznego Teatr Grodzki) po obejrzeniu 12 przedstawień konkursowych przyznało **Nagrodę Jury Dziecięcego** spektaklowi *Pepe i Gwiazda* Teatro Giooco Vita (Piacenza, Włochy).

■ Zarząd Polskiego Ośrodka Lalkarskiego POLUNIMA (Marek Chodaczyński, Henryk Jurkowski, Lucyna Kozień, Janusz Ryl-Krystianowski, Waldemar Wolański) przyznał **Dyplom Honorowy POLUNIMA** dla Divadlo Alfa z Pilzna (Czechy) za kultywowanie tradycji teatru lalkowego w przedstawieniu *Trzej Muszkieterowie*.

Katowice-Dzieciom

Jury 7. Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Lalek „Katowice-Dzieciom” w składzie: Marek Waszkiel, Irena Józefiak, Nina Malíková, Jarosław Czypczar, Bogdan Wiedera przyznało:

■ Nagrodę za najlepsze przedstawienie Festiwalu dla **Divadla Drak** z Hradca Králové za *Bajkę afrykańską*;

■ Nagrody aktorskie:

● za najlepszą rolę kobiecą dla **Joanny Stasiewicz** z Teatru Lalek Arlekin w Łodzi za role Śmierci i Starej w spektaklu *Kwiat paproci*;

● za najlepszą rolę męską dla **Andrzeja Mikoszy** z Opolkiego Teatru Lalki i Aktora za role Annalisty i Opowiadacza w spektaklu *Dzieje sławnego Rodryga*.

Ponadto Jury przyznało pozaregulaminową nagrodę dla Unii Teatr Niemożliwy z Warszawy za twórcze rozwinięcie powiastek filozoficznych Leszka Kołakowskiego w inscenizacji *Opcje życia*.

Dyplom Honorowy Polskiego Ośrodka Lalkarskiego UNIMA otrzymało **Divadlo Drak** za formę teatralną pobudzającą wyobraźnię widza oraz żywy kontakt z publicznością w przedstawieniu *Bajka afrykańska*; Nagrodę Śląskiego Oddziału ZASP otrzymał **Noriyuki Sawa** (Japonia) za animację w przedstawieniu autorskim *Bajki*.

FESTIWALE • NAGRODY • FESTIWALE

Festiwal Walizka, Łomża

W dniach 3-6 czerwca odbywał się w Łomży XXI Międzynarodowy Festiwal Teatralny Walizka. Jury w składzie Henryk Jurkowski, Radosław Łazić, Adam Kilian, Grzegorz Kwieciński, Andrzej Rozhin po obejrzeniu trzynastu konkursowych przedstawień przyznało następujące nagrody:

Cantos Animata

- **Grand Prix** – teatr t'Magisch Theatertje z Maastricht (Holandia) za przedstawienie *Cantos Animata*
- **Nagroda za reżyserię** przedstawienia *Cantos Animata* – Charlotte Puyk-Joolen
- **Nagroda za scenografię** przedstawienia *Królewicz Marko* Teatru z Kragujevac (Serbia) – Marieta Golomehova
- **Nagroda za muzykę** w przedstawieniu *Sesa* Teatru Tyl-Tyl z Madrytu (Hiszpania) – Maria Tejón i Daniel Lovecchio
- **Nagroda za animację** w przedstawieniu *Tomcio Paluch* Teatru Arlekin z Omska – Alexander Kuznetsov, Dmitrij Voydakov, Marina Soldatova, Vladimir Bulavinov
- **Nagroda za kreację aktorską** w przedstawieniu *Portret kobiety* – Hilary Chaplain
- Nagroda za kreację aktorską (rola Murdasa) w przedstawieniu *Murdas. Bajka* Kompanii Doomsday z Białegostoku Paweł Chomczyk
- **Nagroda za animację lalek** w przedstawieniu *Łysy bohater* Teatru Apple Tree Group z Iranu – Samane Mirzahoseini

Lalka też człowiek

Jury III Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Lalek dla Dorosłych „Lalka też człowiek” w składzie: Gilda Martin, Krystyna Żuchowska, Aleksej Leliawski, Hanaa Abdel Fattah Metwaly, Bartłomiej Miernik przyznało następujące nagrody:

- **Za wyrażenie życia (dla najlepszej aktorki)** – Hilary Chaplain z USA (spektakl autorski *Dzień z życia kobiety*)
- **Za wyrażenie życia lalką (dla najlepszej aktorki)** – Nadelina Roselinova z Bułgarii (spektakl *Jak wam się podobą* Teatru z Burgas)
- **Za wyrażenie życia lalką (dla najlepszego obiecującego lalkarza)** – Henryk Hryniewicki z Polski (spektakl autorski *Cud-nie*)
- **Za wyrażenie lalką teatru (za kreatywność)** – Adam Walny z Polski (spektakl autorski *Motył*)
- **Grand Prix za wyrażenie teatru lalką** (za najlepszy spektakl festiwalu) – Andreas Lenart z Węgier (Teatr Mikropodium, *Con anima*)

Ponadto

- Jury Studenckie Wiedzy o teatrze przyznało swoją nagrodę *Słowa za pointę* Teatrowi Mikropodium „bo małe jest piękne”
- Nagrodę Publiczności w postaci „zaproszenia w ciemno” zespołu na najbliższą edycję festiwalu otrzymała Kompania Doomsday Białystok prezentująca *Kąsanie* oraz Białostocki Teatr Lalek za spektakl *Biegun*
- Dyplom Honorowy Polskiego Ośrodka Lalkarskiego POLUNIMA przyznano Izabeli Wądołowskiej za spektakl „MU”
- Nagrodę Unii Teatr Niemożliwy *Cudnej Chwili*, za piękny moment animacji – spaceru od i do huśtawki w spektaklu *Overflow*, otrzymała Maayan Resnick (Teatr Hazira, Izrael)

Więcej niż teatr

Międzynarodowy Festiwal Teatrów dla Dzieci i Młodzieży Korczak 2008 Więcej niż teatr odbywał się w Warszawie w dniach 29 września do 4 października, prezentując łącznie 29 przedstawień teatralnych. W nurcie konkursowym uczestniczyły teatry instytucjonalne, oceniane przez jury dziecięce i jury profesjonalne. Jury dziecięce swoją nagrodę przyznało spektaklowi *Chłopcy z Placu Broni Olsztyńskiego Teatru Lalek* (reż. Marek Ciunel). Jury profesjonalne główną nagrodą uhonorowało **Teatr Lalka z Warszawy za przedstawienie *Kino Palace*** w reż. Marka Zakosteleckiego, a nagrodą „Kota w worku” (zaproszenie na następny festiwal z pominięciem procedury kwalifikacyjnej) **Białostocki Teatr Lalek za przedstawienie *Jest królik na księżycu*** (koncepcja i realizacja Tania Castaing, Francesca Bettini, Charlot Lemoine).

Con anima

FESTIWALE • NAGRODY • FESTIWALE

Toruńskie Spotkania Teatralne

Jury 15 Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Lalek SPOTKANIA w składzie: Grzegorz Janikowski, Wiesław Kowalski, Mikołaj Malesza, Tomasz Mościcki, Henryk Izidor Rogacki pod przewodnictwem Pedro Lacunza postanowiło przyznać:

- **Wyróżnienia honorowe:**
 - dla Iris Meinhardt za przedstawienie *Intymność*
 - dla Piotra Tomaszuka za reżyserię przedstawienia *Czerwony Kapturek* w Teatrze Guliwer w Warszawie
 - dla aktorów Teatro Corsario za mistrzowską technikę animacji w przedstawieniu *Gdy słychać wycie*
- **Nagrodę za scenografię dla Marka Zakostelecky'ego** za scenografię w przedstawieniu *Kino Palace* Teatru Lalka w Warszawie
- **Nagrodę za muzykę dla Piotra Nazaruka** za kompozycję w przedstawieniu *Czerwony Kapturek* Teatru Guliwer w Warszawie
- **Nagrodę aktorską** za rolę kobiecą dla **Sylvii Janowicz-Dobrowolskiej** za rolę w przedstawieniu *Fasada* Białostockiego Teatru Lalek
- **Nagrodę aktorską** za rolę męską dla Ryszarda Dolińskiego w przedstawieniu *Fasada* Białostockiego Teatru Lalek

- **Nagrodę za reżyserię** dla Ondreja Spišaka za inscenizację przedstawienia *O śmierci i cudownym lekarzu*, Stare Divadlo w Nitrze
- **Nagrodę GRAND PRIX** dla przedstawienia *Kino Palace* Teatru Lalka w Warszawie
Jury dziecięce swoją nagrodę postanowiło przyznać spektaklowi *Igraszki z diabłem* Olsztyńskiego Teatru Lalek, a ZASP teatrowi Corsario (Hiszpania) za *Gdy słychać wycie*.

Polski Ośrodek Międzynarodowego Stowarzyszenia Teatrów dla Dzieci i Młodzieży ASSITEJ po raz kolejny przyznał swoje doroczne nagrody i wyróżnienia dla twórców teatru dla dzieci i młodzieży za rok 2007.

- **Nagrodę imienia Jana Dormana za dla twórcy polskiego** otrzymał **Jerzy Moszkowicz** – reżyser teatralny, realizator wielu wybitnych przedstawień adresowanych do młodzieży, poruszających trudne tematy, sięgających do ambitnych tekstów. Dyrektor Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu.
- **Honorową Nagrodę imienia Jana Dormana** dla twórcy zagranicznego – **Eva Farkašová ze Słowacji**, wybitna scenografka współpracująca z teatrami polskimi od wielu lat, która w teatrze dla dzieci i młodzieży zrealizowała wiele niezapomnianych scenografii.
- **Nagrodę dla krytyka teatru dla dzieci i młodzieży** – **Henryk Izidor Rogacki** – wybitny historyk teatru, krytyk, pedagog, prorektor Akademii Teatralnej w Warszawie, żywo zainteresowany teatrem dla młodego widza, co owocowało jego licznymi tekstami o spektaklach lalkowych, problematyce kultury dzieci i młodzieży i wybitnych ludziach teatru.

„ATESTY – Świadczenia Wysokiej Jakości i Poziomu Artystycznego”, przyznane za rok 2007 otrzymały następujące przedstawienia:

- *W beczcze chowany* – Teatr Banialuka (Bielsko-Biała), reż. Bogusław Kierc,
- *Ostatni tatuś* – Teatr Lalka (Warszawa), reż. Michał Walczak,
- *W beczcze chowany* – Teatr Animacji (Poznań), reż. Janusz Ryl-Krystianowski,
- *Opowiadania dla dzieci* – Teatr Narodowy, reż. Piotr Cieplak,
- *Spowiedź w drewnie. Żywoły świętych* – Opolski Teatr Lalki i Aktora, reż. Krystian Kobyłka,
- *Pippi Pończoszanka* – Teatr Dramatyczny (Warszawa), reż. Agnieszka Glińska,
- *Królowa Śniegu* – Teatr Banialuka (Bielsko-Biała), reż. Marian Pecko,
- *Fasada* – Białostocki Teatr Lalek, reż. Duda Paiva,
- *Co to?* – Studio Teatralne Blum (Poznań), reż. Lucyna Winkel, Katarzyna Pawłowska.

P R E M I E R Y • P R E M I E R Y

wrzesień

Białostocki Teatr Lalek, Białystok:

Żołnierz – Hans Ch. Andersen.
Scenariusz i reż. Jacek Malinowski,
scen. Halina Zalewska, muz. Michał Górczyński.
Premiera 13 września

CDN – Marta Guśniowska.

Reż. Agata Biziuk, scen. Anna Chadaj,
muz. Michał Górczyński.
Premiera 27 września

Teatr Lalek Banialuka, Bielsko-Biała:

Alicja w Krainie Czarów – Lewis Carroll.
Adapt. i reż. Julia Pawłowska, kostiumy Zofia de Ines,
dekoracje Joanna Jaśko-Sroka, muz. Michał Górczyński,
ruch scen. Marzena Biesiadecka.
Premiera 21 września

Teatr Lalki i Aktora Kubuś, Kielce:

O Rybaku i Złotej Rybce – wg Aleksandra Puszkina.
Reż. Czesław Sierńko, scen. Mikołaj Malesza,
muz. Robert Łuczak.
Premiera 6 września

Teatr Andersena, Lublin:

Piękna i Bestia.
Reż. i choreogr. Katarzyna Aleksander-Kmieć,
scen. Anna Chadaj, muz. Mozart.
Premiera 13 września

Teatr Lalki i Aktora, Łomża:

Opowieści tysiąca i jednej nocy – Igor Mrduljas.
Reż. Pero Mioć, scen. Przemysław Karwowski, muz.
Bogdan Szczepański, ruch scen. Przemysław Grządziela.
Premiera 28 września

Teatr Lalek, Olsztyn:

Wszystkie myszy lubią ser – Gyula Urban.
Reż. Andras Veres, scen. Szilard Boraros,
muz. Bogdan Szczepański.
Premiera 27 września

Teatr Lalki i Aktora, Opole:

Zwierzęta doktora Dolittle –
Hugh Lifting.
Reż. Jerzy Bielunas, scen.
Elżbieta Terlikowska,
muz. Tomasz Kuc, choreog.
Inga Pilchowska.
Premiera 14 września

Teatr Lalek Rabcio, Rabka:

Kukułcze jajo – Grzegorz Kwieciński.
Reż. Grzegorz Kwieciński, scen. Przemysław Karwowski,
muz. Jacek Stankiewicz, choreog. Marzena Biesiadecka.
Premiera 27 września

Teatr Lalek Pleciuga, Szczecin:

Pippi Pończoszanka – Astrid Lindgren.
Reż. Konrad Dworakowski,
scen. Katarzyna i Tomasz Szymański, muz. Piotr Klimek,
ruch scen. Arkadiusz Buszko.
Premiera 27 września w Akademickim Centrum Kultury

Teatr Baj Pomorski, Toruń:

Jabłoneczka – Karel Erben.
Reż. Piotr Tomaszuk, scen. Eva Farkašova,
muz. Piotr Nazaruk.
Premiera 14 września

Teatr Lalki i Aktora, Wałbrzych:

Wariat i zakonnica – Stanisław I. Witkiewicz.
Adapt. i reż. Mariola Ordak-Świątkiewicz,
scen. Jan Polivka, muz. Krzysztof Figurski.
Premiera 27 września

październik

Śląski Teatr Lalki i Aktora Ateneum, Katowice:

Jama – Franz Kafka.
Adapt. i reż. Karel Brožek, scen. Zbigniew Mędrala,
przyg. muz. Petr Litvik.
Premiera 3 października

P R E M I E R Y • P R E M I E R Y

Teatr Lalki i Aktora Kubuś, Kielce:

Osiem światel Chanuki – Isaac B. Singer.
Adapt. i reż. Irena Dragan, scen. Aleksander A. Łabiniec,
muz. Piotr Salaber, choreog. Kazimierz Knol.
Premiera 12 października

Teatr Groteska, Kraków:

Kot w butach – wg Charlesa Perraulta.
Reż. Robert Jarosz, scen. Wiesław Jurkowski,
muz. Piotr Klimek, choreog. Kazimierz Knol.
Premiera 11 października

Teatr Andersena, Lublin:

Kto rozśmieszy pechowego nosorożca?
– Leszek Kołakowski.
Reż. Ireneusz Maciejewski, scen. Dariusz Panas,
muz. Piotr Nazaruk.
Premiera 11 października

Przecinek i kropka – Natalia Usenko.

Reż. Jerzy Połoński, muz. Marcin Partyka,
scen. Eva Farkašova.
Premiera 19 października

Teatr Lalki i Aktora Pinokio, Łódź:

Opowieść o tym, jak Tygrysek pewnego dnia nie wrócił do domu – Janosch.
Reżyseria i oprac. tekstu Piotr Seweryński,
scen. Elżbieta I. Dietrych, muz. Tomasz Bieszczad.
Premiera 25 października

Teatr Animacji, Poznań:

Kot w butach – Jan Brzechwa.
Reż. Wojciech Kobrzyński, scen. Andrzej Dworakowski,
muz. Krzysztof Dzierma.
Premiera 11 października

Teatr Lalek Tęcza, Słupsk:

Szpak Fryderyk – Rudolf Herfurtner.
Reż. Zbigniew Niecikowski, scen. Bożena Pędziwiatr,
muz. Piotr Klimek, ruch scen. Arkadiusz Buszko.
Premiera 18 października

Nasza kasa.

Scenariusz i reż. Justyna Figacz, Ilona Lewkowicz,
Alicja Zimnowłocka, scen. Jarosław Polanek,
muz. Jerzy Stachurski.
Premiera 25 października

Teatr Lalek Guliwer, Warszawa:

Tygrys Pietrek, czyli afrykańska opowieść
– Zbigniew Lisowski.
Reż. Zbigniew Lisowski, scen. Pavel Hubička,
muz. Piotr Nazaruk.
Premiera 4 października

Wrocławski Teatr Lalek, Wrocław:

Gołębiożercy.
Premiera 4 października

listopad

Teatr Dzieci Zagłębia, Będzin:

Śpiąca Królowna – Marta Guśniowska.
Reżyseria Ireneusz Maciejewski,
scen. Michał Golubowski,
ruch scen. Arkadiusz Buszko, muz. Piotr Klimek.
Premiera 5 listopada

Teatr Lalek Banialuka, Bielsko-Biała:

Ferdynand Wspaniały
– Ludwik Jerzy Kern.
Adapt. i reż. Lucyna Sypniewska,
scen. Jan Polívka,
muz. Krzysztof Maciejewski.
Premiera 30 listopada

Śląski Teatr Lalki i Aktora Ateneum, Katowice:

Klonowi Bracia – Eugeniusz Szwarz.
Reż. Jacek Popławski, scen. Martyna Dworakowska,
muz. Michał Kowalczyk.
Premiera 22 listopada

Teatr Groteska, Kraków:

Ballady i romanse czyli cztery opowieści o miłości
– wg Adama Mickiewicza.
Reż. Simona Chalupova, scen. Lukasz Kuchenka,
muz. Nikos Engonidis.
Premiera 22 listopada

Teatr Lalka, Warszawa:

Tygryski – Joanna Papuzińska.
Reż. Agata Biziuk, scen. Inez Krupińska,
muz. Robert Łuczak.
Premiera 29 listopada

Teatr Baj, Warszawa:

Doktor Dollittle i zwierzęta – Hugh Lofting.
Reż. Aneta Pluszka, scen. Jacek Zagajewski,
muz. Robert Łuczak, choreog. Władysław Janicki.
Premiera 30 listopada.

P R E M I E R Y • P R E M I E R Y

Teatr Lalki i Aktora, Wałbrzych:

Och, Emil – Astrid Lingren.

Adapt. i reż. Lech Chojnacki,

scen. Zuzana Mojzisova, muz. Piotr Klimek.

Premiera 8 listopada

grudzień

Teatr Arlekin, Łódź:

Opera za trzy grosze – Bertolt Brecht.

Reż. Waldemar Wolański, scen. Maria Balcerak,

muz. Kurt Weill, choreog. Kazimierz Knol.

Premiera 28 grudnia

Teatr Animacji, Poznań:

Jeż – Katarzyna Kotowska.

Reż. Janusz Ryl-Krystianowski, scen. Buba Tomala,

muz. Robert Łuczak.

Premiera 21 grudnia

Teatr Maska, Rzeszów:

Piękna i Bestia – Andras Veres.

Reż. Andras Veres, scen. Akos Matravolgyi,

muz. Krzysztof Mroziak.

Premiera 6 grudnia

Teatr Lalek Tęcza, Słupsk:

Smakofyki ciotki Klotki – Małgorzata Kamińska-Sobczyk.

Inscen. i reż. Małgorzata Kamińska-Sobczyk,

scen. Alicja Chodyncka-Kuberska,

muz. Włodzimierz Jarmołowicz,

ruch scen. Tatiana Asmołkowa.

Premiera 6 grudnia

Teatr Baj Pomorski, Toruń:

Kto pocieszy pechowego nosorożca

– Leszek Kołakowski.

Reż. Zbigniew Lisowski, scen. Pavel Hubička,

muz. Piotr Nazaruk.

Recenzje¹

Zagłądanie za ósma górę

„Dobra na świecie aż nadto. I kto by wiedział, że ono dobre, gdyby zła nie było!? Z nudów byście pomarli tacy dobrzy!” – mówi złodziej snów, jedna z postaci stworzonych przez Lilianę Bardijewską. I nie sposób się z tym przewrotnym stwierdzeniem nie zgodzić. Wraz z innymi ośmioma sztukami znalazł się *Złodziej snów* w tomie utworów scenicznych pt. *Za ósmą górą i inne sztuki dla dzieci i młodzieży*. Niektóre z nich znane są już dziecięcym czytelnikom. Inne przeszły już próbę sceny z mniejszym, a z reguły z większym sukcesem. Szkoda, że nie towarzyszą im zdjęcia ze spektakli w Bielsku-Białej, Białymstoku, Łodzi, Olsztynie i Poznaniu.

Odwołując się do kultury popularnej i jej bon-motów autorka mija bajki z za siódmej góry i zagłąda za ósmą. A tam życie rozsadza schematy i stereotypy. Zagłądając razem z autorką, zobaczymy tam swoje wady i zalety, przywary i talenty. W świecie współczesnym klasyczne role społeczne otrzymują nowe wypełnienie/funkcje. Zabawa konwencją bajki, konwencją teatru w teatrze przeplata się z elementami serio. Psychologia i aksjologia przykrojone są na wymiar percepcji młodego widza. Fantazja i wyobraźnia nie są natomiast niczym skrzępowane.

Wnikliwy inscenizator może z tych sztuk wybrać wątki dla starszych i dla najmłodszych dzieci, jeśli tylko odpowiednio rozłoży akcenty. Teksty są gotowymi scenopisami zawierającymi dokładne wskazówki inscenizacyjne. Z drugiej strony zostawiają szerokie możliwości realizatorom. Z pewnością

autorka nie obrazi się, jeśli sugerowany teatrzyk cieni zastąpi inna forma sceniczna, równie trafnie oddająca jej intencje. Można bowiem wyobrazić sobie „Moje nie – moje” wystawione na przykład w konwencji współistnienia planu żywego i lalkowego czy też klasycznych marionetek, a można też w wykonaniu dziecięcego teatru amatorskiego. I każde będzie pełnoprawne.

Teksty Bardijewskiej czyta się równie dobrze, jak ogląda w teatrze. W świetle sąsiedztwa nabierają blasku. Między poszczególnymi utworami tomu bez trudu zauważymy połączenia. Choć odmienne pod względem tematu i wykorzystanych środków wyrazu, podejmują w istocie podobną problematykę, zwracając uwagę na potrzebę wzajemnego słuchania i rozumienia, a także tolerancji i akceptacji inności czy odrębności. Lekki, finezyjny ton, subtelny humor, sympatia dla bohaterów, a przede wszystkim mówienie o ważnych sprawach prostym językiem – oto sprawdzony sposób na teatr. Aż cisną się na usta słowa, które Tadeusz Nyczek napisał w „Przekroju” recenzując któryś z tomów najnowszej dramaturgii współczesnej: „Powiecie, że to wariacstwo czytać sztuki. Ale skoro tak niewiele z nich można zobaczyć w teatrze?”

M.L.

Liliana Bardijewska, *Za ósmą górą i inne sztuki dla dzieci i młodzieży*, Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury w Toruniu, Toruń 2007, s. 212.

TEATRY ZA GRANICĄ

■ 12-13 lipca **Białostocki Teatr Lalek** prezentował na Międzynarodowym Festiwalu Teatrów dla Dzieci w Szanghaju (Chiny) przedstawienie *Sindbad* w reż. Andrasa Veresa – teatr zdobył nagrodę Excellent Production Award; na Międzynarodowym Festiwalu „Pietruszka Wielki” w Jekaterynburgu (Rosja, wrzesień) przedstawienie *Valerie* w reż. Alaina Lecucqa zdobyło nagrodę za najlepszą reżyserię; spektakl *Fasada* w reż. Dudy Paivy prezentowany był w październiku na Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Lalek w Moskwie, a *Krótki kurs piosenki aktorskiej* w reż. Wojciecha Szlachowskiego na Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Lalek w Mińsku (Białoruś, październik). W dniach 22-24 października przedstawienie *Valerie* pokazywane było w ramach występów gościnnych w Marsylii (Francja).

■ W lipcu **Teatr Arlekin** z Łodzi wystąpił ze spektaklem *Krawiec Niteczka* na Międzynarodowym Festiwalu Lalkowym w Gandawie (Belgia), a w październiku z przedstawieniem *Czarodziejski flet* na festiwalu teatrów lalek w Mistelbach (Austria).

■ **Teatr Animacji z Poznania** w sierpniu (15.08) otwierał spektaklem *Pozytywka* w reż. Janusza Ryla-Krystianowskiego Międzynarodowy Festiwal Teatrów Lalek w Jerozolimie. Teatr wystąpił jako gość honorowy festiwalu, w ramach trwającego Roku Polskiego w Izraelu.

We wrześniu to samo przedstawienie pokazywane było na festiwalu „Lalka 2008” w Sofii (Bułgaria, 7-22 września), a także – gościnnie – w Burgas; w czasie festiwalu pokazano zorganizowaną przez poznański teatr wystawę „Polska lalka w drewnie” (kurator Jacek Zagajewski). W październiku (2-5.10) Teatr Animacji prezentował *Jasia i Małgosię* w reż. Lecha Chojnackiego w Győr, w ramach trwających tam Dni Polskich i wymiany miast partnerskich.

6 listopada Teatr Animacji z Poznania wystąpił w Brnie (Czechy) ze spektaklem *Pozytywka* w reż. Janusza Ryla-Krystianowskiego.

■ Na odbywającym się w sierpniu Festiwalu Kultur Świata w Dun Laoghaire (Irlandia) **Teatr Groteska** z Krakowa przedstawił widowisko *Bajka o szewczyku*.

■ Spektakl **Opolskiego Teatru Lalki i Aktora Drums – 4 dance/s/** w reż. Marioli Ordak i Krystiana Kobylki z sukcesami pokazywany był na festiwalu w Zagrzebiu (Chorwacja, sierpień), Bańskiej Bystrzycy (Słowacja, październik) i Kairze (Egipt, październik).

Na Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Lalek w Zagrzebiu zespół uhonorowano nagrodą za animację, a Jacka Gębure nagrodą za choreografię; na Babkarskiej Bystrzycy teatr zdobył Nagrodę Gówną, a w Kairze – Nagrodę Publiczności.

■ Na Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Lalek „Lutke 2008” w Lublanie (Słowenia), który odbywał się w dniach 12-17 września tomżyński Teatr Lalek pokazywał przedstawienie *Czerwony Kapturek* w reż. Jarosława Antoniuka.

■ 2-3 października Teatr Maska z Rzeszowa przebywał na Festiwalu „Interlalka 2008” w Użgorodzie na Ukrainie z przedstawieniem *Bajka o szczęściu* w reż. Ewy Giedrojc.

■ **Teatr Lalek Banialuka** z Bielska-Białej na festiwalu Babkarska Bystrica w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja) pokazywał 3 października *Królową Śniegu* w reż. Mariana Pecki.

■ 7 października **Teatr Lalek Guliwer** z Warszawy na Białoruskim Festiwalu Teatrów Lalek prezentował *Olbrzymia* w reż. Piotra Tomaszuka. Z tym spektaklem wystąpił też na scenie Teatru Lalek w Grodnie.

■ **Teatr Lalki i Aktora Kubuś** w Kielcach, na mocy porozumienia o współpracy z Teatrem Lalek w Szanghaju, przebywał w Chinach w dniach 25 października do 2 listopada 2008 roku. Aktorzy pokazali chińskiej publiczności tradycyjny marionetkowy spektakl, przygotowany przez słowackiego lalkarza Antona Anderle *Don Juan*. Aktorzy z Szanghaju podczas warsztatów teatralnych przybliżyli polskim kolegom wiedzę teoretyczną i praktyczną na temat teatru cieni.

■ W dniach 22-28 grudnia **Teatr Lalek Tęcza** z Słupska wystąpi na festiwalu w Nabel (Tunezja) z *Metamorfozami* Krzysztofa Raua.

Jubileusze

w sierpniu

- 40-lecie pracy **Eugeniusza Jachyma**, aktora Teatru Lalek Banialuka w Bielsku-Białej

we wrześniu

- 40-lecie pracy **Mieczysława Dyrdy**, aktora Teatru Lalek Arlekin w Łodzi
- 30-lecie pracy **Władysława Aniszewskiego**, aktora Teatru Lalek Banialuka w Bielsku-Białej
- 25-lecie pracy **Jacka Pietruskiego**, aktora Teatru Baj Pomorski w Toruniu

w październiku

- 25-lecie pracy **Lucyny Sypniewskiej**, aktorki Teatru Lalek Banialuka w Bielsku-Białej
- 25-lecie pracy **Joanny Stasiewicz**, aktorki Teatru Arlekin w Łodzi

w listopadzie

- 30-lecie pracy aktorów Białostockiego Teatru Lalek: **Alicji Bach, Piotra Damulewicza, Andrzeja Zaborskiego**

ZZA PARAWANU

Roman Holc

– aktor, pedagog, artysta o szerokich horyzontach humanistycznych. Debiutował w Teatrze „Reduta 77” w Warszawie, w spektaklu *Kanon polski* (1978). Wprost z tego teatru rapsodycznego przeniósł się na scenę lalkową, do warszawskiego Guliwera (1980), gdzie mistrzowsko opanował sztukę animacji lalki teatralnej.

W sezonie 1987/88 zaangażował się do Teatru Lalka, w zespole którego pozostaje do dziś, ciesząc się powszechnie wielkim autorytetem i zaufaniem. Jest aktorem z wielkim doświadczeniem, znakomitym warsztatem i twórczą pasją w służbie sztuki i zawodu. W spisie jego ról dominują postacie rezonerów, czarnych charakterów i postaci demonicznych (Diabeł Piórkowski w spektaklu *Jan Tajemnik*, Król w *Mieczu*, Herod w *Dialogu na Święto Narodzenia*, Pan Jenkins w *Wiedźmach*). Jest twórcą znakomitych ról godnych przypomnienia. A wśród nich postać Żyda w *Szopce krakowskiej*, Tanatosa w spektaklu *Pan Fajnacki*, Wieśniaków w *Rudym Dżilu*, Dunkana w szekspirowskim *Makbecie*, Ojca w *Kopciuszku* i Króla w *Buratinie*.

Od wielu lat Roman Holc organizuje i prowadzi warsztaty teatralne z dziećmi i młodzieżą, odnosząc w tej dziedzinie spektakularne sukcesy jako instruktor teatralny, wychowawca i reżyser. Aktor realizuje zadania edukacji teatralnej w ramach programu „Teatr i Szkoła” pilotowanego przez Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego, jest twórcą unikatowej inicjatywy teatralno-wychowawczej „Moje marzenia” integrującej młodzież z warszawskich domów dziecka. Z młodzieżą tą zrealizował na scenie Lalki dwa przedstawienia: *Wyspę słoneczników* i spektakl *Za drzwiami*.

Od 2004 r. prowadzi zajęcia dla młodzieży gimnazjalnej. Dzięki oddaniu i zaangażowaniu Romana Holca Teatr Lalka, wykorzystując nowoczesną myśl pedagogiczną, może skutecznie wypełniać swoją misję artystyczną i edukacyjną.

W tym sezonie Roman Holc obchodzi jubileusz 30-letnia pracy scenicznej. W Teatrze Lalka pracuje nieprzerwanie od ponad 20 lat.

cji Poznaniu. Stworzył tu galerię niezapomnianych postaci. Uwielbiała Go najmłodsza publiczność, z którą tak łatwo i w sposób tak naturalny nawiązywał kontakt, bawiąc i wzruszając jednocześnie. Przypomnę: uwodzicielski Wilk w *Czerwonym Kapturku*, odważny, wspaniały Tygrys z *Tygrysa Pietrka* w inscenizacjach Janusza Ryla-Krystianowskiego, uroczy pantoflarz czyli anielski ojciec Filutki z opowieści *O diabełku Widelku*, niemrawy, gnuśny Brat z *Kota w butach* w reżyserii Lecha Chojnackiego. W repertuarze dla dorosłej publiczności zbudował prawdziwą kreację generała Bardiora w *Ubu królu A. Jarry'ego* w reżyserii Waldemara Śmigasiewicza.

Teatralna przygoda Jerzego Goldbecka zaczęła się wiele lat temu, w 1962 roku w Teatrze Marcinek. Najpierw jako adept, a wkrótce dyplomowany aktor stał się jednym z filarów zespołu Leokadii Serafinowicz. Niestety, wyłącznie na podstawie opowieści i zachowanych zdjęć mogę wyobrazić Go sobie w *Najdzielniejszym*, *Baśni o pięciu braciach* w inscenizacji Wojciecha Wieczorkiewicza, w spektaklach Leokadii Serafinowicz *Siała baba mak*, *Wesele*, czy – w legendarnym już – *Janosiku* w reżyserii Josefa Krofty, Wojciecha Wieczorkiewicza i Karela Brožka.

Obdarowany przez naturę mocnym głosem o ciemnej, pięknej barwie, wewnętrznym ciepłem, intuicją w konstruowaniu postaci, tworzył role charakterystyczne, głęboko zapadające w pamięć. Jego bohaterowie byli pełnokrwisici; śmieszni, waleczni, tragiczni i komiczni, budzili sympatię lub przestroch.

Jurek – tak rzetelny w podejściu do swego zawodu – potrafił spojrzeć z uśmiechem i dystansem na „siebie w roli”. Z humorem zdyskontował swój młodzieńczy wizerunek księcia z bajki, grając Młodego Księcia w przewrotnej inscenizacji *Księżniczki na ziarnku grochu* w reżyserii Sławomira Animuckiego.

Będąc aktorem teatru lalek trudno zdobyć powszechne uznanie, trudno marzyć o popularności i sławie tak naturalnie dotykającej aktorów teatrów dramatycznych. Ich twarze, życiorysy dobrze znane są żadnej sensacji publiczności. Jurek ... Jurek w kostiumie, masce, w peruce, za parawanem, w pełnej charakteryzacji, z kukłą, marionetką to aktor lalkarz, przekazujący swoją energię, część swego ducha animowanej formie, która dzięki jego umiejętnościom warsztatowym i wrażliwości staje się bohaterem widowiska teatralnego.

Osierocone przez Jurka lalki czekają w teatralnym magazynie. Może zabłyszczą przed oczyma oglądających wystawy scenografii, a może znów będą cieszyć widzów na scenie. Może doczekają się nowych, młodych animatorów. Nam – kolegom Jurka z Teatru Animacji – i wielu wiernym widzom, będą przypominać, skromnego, złotego człowieka, który przed 44 laty dokonał życiowego, zawodowego wyboru i był mu przez te lata wyjątkowo wiernym.

Katarzyna Grajewska, Lech Chojnacki

Złoty Jurek

wspomnienie o Jerzym Goldbecku (1942 – 2008)

Urzekający, niski głos, serdeczny, szeroki uśmiech i wielkie, otwarte dla wszystkich, szczere serce ... taki był Jurek Goldbeck, aktor Teatru Anima-